

Pacta inter Regem Polonię et Magistrum

Ordinis Livoniae

1561

Sigismundus Augustus Dei gratia Rex Polonię, magnus Dux Lithuaniae, Prussiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiaeque etc. Dominus et heres. Significamus presentibus literis nostris universis et singulis, quorum interest. Cum tota Livonia nobis ex parte magni Ducatus nostri Lithuaniae, et vicinitate, et multis partim antiquis, partim novis pactis et foederibus devincta et consociata, iam ab aliquot annis immanissimi hostis Moschicorum delibus armis, incendiis, et vastationibus prope modum funditus eversa, et desolata esset, ita ut extrema quaeque illi imminerent,

28
nec quidquam certius esset, quam quod ad
primam quamque iteratam incursionem
illius praepollentis hostis, illud quod re-
liquum tam in Diocesi Rigensi, quam
in terris Magistri Ordinis Theutonici fue-
rat, similibus cladibus exanderetur, et in
curissimam servitutem hostilem veniret.

Quemadmodum tam magna pars propter
multarum Civitatum, arcium, et propu-
gnaculorum amissionem venerat, et ob
maximam in omnes partes Depopulatio-
nem, vastitatemque ferro atque igni in
eam illatam, et propter quotidianas in-
cursiones, magnamque hostis ad eius re-
liquias occupandas apparatus, ad eam
angustiam et difficultatem ordines illius

reducti essent, ut nequaquam opibus viribus,
que propriis statum suum defendere, atque
se a servitute, et crudelitate hostili tueri,
ac vindicare possent. Deo illustris et magnus
Dñs Gottardus equestris ordinis Theutonici
in Livonia Magister, Nobilitas, civitates,
statusque, et ordines illius universi Dominii
et omnia domestica consilia sua commissa, et
se ab aliorum praesidiis, praesertim sacrae
Caesareae Maiestatis, ac statuum Romani
Imperii destitutos animadvertent, a vicino
etiam Rege Suetiae terra marique peterentur,
tam suo, quam civitatum, aliorumque ordi-
num Livoniae ad dictum Magistrum spe-
tantium nomine, crebris internuntiis, et
literis praesentem calamitatem, et gravissi-

num periculum nobis supplices exposuissent,
multisque precibus opem et auxilium nostrum
implorassent. Nos et commiseratione affli-
ctissimae Provinciae, et amore totius Rei-
publicae adducti, et ne barbarus hostis lau-
tius pro sua libidine in populo christiano
grasparetur, dedimus negotium Almo Princi-
pi Dno Nicolao Radzivil Duci in Oliva, et
Nieswrcset Palatino Vilnensi etc., ut iter in
Livoniam pararet, et primo quoque tempore
Rigam peteret, ibique tam cum ipso Magi-
stro, quam cum illius ordinibus ac civita-
tibus de incunda defensionis ratione tra-
ctaret, cumque in illis tractatibus ab omni-
bus perspiceretur, nisi communibus viri-
bus tam Polonorum, quam Lithuanorum

Defensio suscipiatur, non posse potentiam ho-
 stilem reprimi, Polonorum vero auxilia,
 nisi Deditio ad Regnum, proque Poloniae
 non solum magnum Ducatum Lithuaniae, sicut
 nequaquam adduci posse, tandem ad hunc ex-
 tremum casum, ita ut fit in rebus desperatis,
 et praesenti periculo expositis, Deventum est,
 ut de facienda Deditioe statuerent, eoque
 nomine communis profectio tam^{ab} ipso Prin-
 cipe praenominato, quam ab ordinum, ac
 civitatum nunciis ad nos susciperetur, sed
 quia praedicto Principi, aliorumque or-
 dinum, et civitatum nunciis ad nos Sil-
 nam venientibus, et subiectionem certis
 conditionibus nobis, Regno Poloniae, ma-
 gno Ducatui Lithuaniae, Prussiae, Prussiae

Samogitiae, Mazoviaeque, ceterisque ditio-
nibus nostris profitentibus, Senatus Polo-
nici copiam tunc non habebamus, sine quo
subiectio ipsa ex parte Regni rite, et que com-
modo peragi non posset, necessario huius
rei tractationem in nostram in Polo-
niam projectionem ex parte Regni nos
reicere oportuit, ne tamen interim, dum
haec ad Senatores, et Nobiles Regni no-
stri perferuntur, atque ibi ab iisdem ordi-
nibus approbantur, multis rebus afflictis
Livonia, vel in spe dubia, vel ancipiti
statu rerum suarum, vel etiam omni
ope destituta, et extremae depopulationi
hostili exposita relinquatur, indeque, ma-
tata voluntate, vel servitatem tyrannicam,

vel alias quantumvis iniquas condiciones subi-
 re cogatur, sed ut et illi de indubitata ope,
 et praesidio nostro, et nos vicissim de con-
 stante fide et voluntate eorum certi simus,
 ita tandem, post varios multosque tracta-
 tus hoc tempore inter nos, et praedictum Prin-
 cipem aliorumque ordinum, ac civitatum
 nuncios conventum est, ut ipsa Livonia ex
 nunc nobis, et Regi Poloniae, magno Duci
 Lithuaniae, Prussiae, Prussiae, Mazoviae,
 Samogitiaeque Domino et heredi, subiecta
 sit, et maneat, dum certo aliquid de ex-
 probatione Procerum Regni retulerimus.
 Quandoquidem vero hoc negotium ad con-
 ventum Regni proxime in Mazoviae fu-
 turum, et ad status ac ordines Regni

reiecitimus, in eo quidem conventu sancte pro-
miffimus, et auctoritate hancum litterarum
promittimus, ut a Senatoribus, ceterisque
ordinibus Regni nostri Poloniae pro-
fessa subiectio tam Principis praedicti,
quam subditorum suorum in commune,
seu coniunctim cum Regno, Ducatu
Lithuanicae, et ceteris dominiis recipia-
tur, et approbetur iuxta tractatus hic
nobiscum initos, utque interea Livonia
a nobis totis viribus Regni, magni
Ducatus Lithuanicae cum omnibus ad-
iunctis ditioribus nostris tam adver-
sus Moscos, quam adversus omnes alios
hostile aliquid illi molientes defendan-
tur, et propugnetur, civitates, arcesque

amicas armis repetantur. Si vero praeter
spem nostram status Regni nostri Polo-
niae in subiunctionem istam consentire,
et ita in Livoniam coniunctis viribus, pro-
ut conditiones praenominatae habent, de-
fendere nollent, Livonia vero a solis Pro-
ceribus Lithuoniae ad modum praescri-
ptam defensa fuerit, ex tunc, prout ex
nunc, magno huic Ducatui Lithuoniae
incorporata, illique unita esse censeatur.
Cum autem in conditionibus subiunctionis
illud inter cetera contineatur, quod tam
praedictus Princeps, quam subditi, et civita-
tes sibi a nobis cavere postularint, ne Deditio,
et subiectio illa, quam nobis ut Regi Po-
loniae, magno Duci Lithuoniae, aliarumque

ditionum nostrarum extremis casibus, et pe-
riculis adducti obtulerunt, apud Caesaream
Majestatem, aliosque Imperii ordines Germa-
nicæ illis damno et fraudi sit, bona fide spon-
demus, ac recipimus. Nos interea, donec cum Se-
natoribus quoque Regni de Livonia in fidem
et subiectionem recipienda acturi sumus, o-
mnem curam et diligentiam adhibituros
vel per internuntios, vel per litteras no-
stras Caesareas Majestatis, aliorumque Im-
perii ordinum, imprimis vero Magistri ordi-
nis Theutonicæ per Germaniam animi, ac
voluntates ad probandam huius facti neces-
sitate inducantur et flectantur. Quod si
id plane confici non poterit, huc tamen
totis viribus incumbemus, ne vel Princeps,

vel subditi ullum detrimentum tam in honore,
et fama, quam in bonis et fortunis ex hac ne-
cessaria deditioe patiantur, nec ullam Imperii
proscriptionem, aliave gravamina hoc nomine
incurrant, vel si incurrerint, nos tamen provide-
bimus, ne hoc cuique publice, vel privatim frau-
di sit. Deditimus praeterea fidem, sicut et prae-
sentibus literis sancte damus, recipimus, atque
promittimus, Nos tam Principi ipsi, quam ci-
vitatibus, aliisque subditis suis, cuiuscumque
ordinis, vel status fuerint, liberam usum reli-
gionis, cultusque divini et receptorum rituum
secundum Augustanam confessionem, in suis
Ecclesiis, totiusque rei ecclesiasticae integram
Administrationem, sicut eam hactenus habue-
runt, libere permiserimus, nec in ea ullam mu-

tationem facturos, nec ut ab aliis fiat permis-
suros. Omnia etiam eorum iura, beneficia,
privilegia secularia, et ecclesiastica, prae-
sertim Nobilium, tam simultaneae inve-
stiturae ius, quam libertatem gratiae in suc-
ceptione hereditaria, ad utrumque sexum, supe-
rioritates, praeminentiores, dignitates, posses-
siones, libertates transactiones, et plebisita-
immunitatisve confirmaturos esse. Denique
et iurisdictionem totalem, iuxta leges et con-
suetudines, nostrosque antiquos, cum provo-
catione tamen eorum, qui tam ex Nobi-
libus, quam ex Civitatibus immediate Im-
perio nostro, vigore praesentis cum eius
Ill. transactionis adiciuntur, ad vires geren-
tem nostrum per Livoniam, vel Sena-

tum, seu Iudices nostros per nos in Civitate
Rigensi constituendos, eligendos, communi-
bus equestris ordinis, hoc est tam ipsorum
membrorum Theatorici ordinis, quam nobi-
litas Livoniae suffragiis, idque non ex aliis,
quam indigenis, et bene possessionatis illius
provinciae incolis, nempe ex nobilibus incolis
vassallis, et Civitatum senatoribus, membro-
rum etiam ordinis, qui mutato stata, totos
se huic provinciae dederint, ita tamen ut,
eisdem subditis nostris equestris, et civilis
conditionis indifferens sit appellatio, prout
cuique appellanti provocare visum fuerit,
nempe immediate ad nos, mediate autem
ad vicegerentem nostrum, aut Senatorem
nostrum praefatum. Illi vero, qui dicti

Principis Magistri iurisdictioni subie-
cti, et ratione domiciliorum eius subie-
cti erunt, et manebunt, ad suum tantum
Principem provocabunt. In causis tamen
gravibus, et maximi momenti licebit que-
sti ordini a Principe suo ad Conven-
tum provincialem terrarum Livoniae,
iuxta veterem consuetudinem, provocare.
Pro tertiis recipimus, prout praesenti-
bus recipimus, subditos Provinciae il-
lius penes Magistratum suum Germani-
cum relicturos esse. Et proinde officia,
praefecturas, praesidatus, iudicatus, Bar-
grabratus, et id genus, non aliis quam
nationis, et linguae Germanicae, ac adeo
indigenis, collaturos esse, quemadmodum

in terris Prusiae conferre soliti sumus,
et quidquid publice, vel privatim univ^{er}
sis, et singulis de iure et aequitate com
petere videtur, vel videbitur in posterum,
confirmaturos et approbaturus, nec ullam
in predictis rebus diminutionem, sed po
tius pro regia nostra gratia et benefican
tia augmentum, et accieptionem facturos,
quemadmodum ex nunc re ipsa, vigore
praesentis Diplomatis, confirmamus, appro
bamus, augemus, ratificamus, attestamus,
et comprobamus, attestareque, et compro
bare quibusvis hominibus privatim, et
publice, nunc et in posterum, quocum
que tempore benigne super ea re com
pellati fuerimus, debebimus. Ac ad eun

dem modum in reliquis Civitatibus Livoniae imperio nostro subiectis officiales nostros constituemus, durante tamen tumultu bellico, reliquas arces hosti vicinas, et periculo expositas indifferenter pro cuiusvis nationis, et linguae officiales administrabimus. Quorum nobis fides, virtus, et integritas esse spectanda. Ita tamen, ut illi nihil attentent, faciant, iubeant, atque mandent, quae pro defensione civitatum, et arcium facere videbuntur, nisi forte in nostrum, et Reipublicae damnum vergeret quid isti animadvertent, tum ad nos ea de re referre, et pro virili satagere, nam quid detrimenti ad nos et Rempublicam

cam redundet. Ius autem, iustitiam, et
potestatem gladii exercent tam in cives,
quam nobiles, Magistratus, Civitatum, ab-
que arcium prefatarum, sepositis vero armis,
et optata pace recuperata, non aliis quam
indigenis natione et lingua Germanis pre-
fecturas in tota provincia concedemus. Illu-
strissimo Magistro Livoniae, porro, cum ad eque-
stris ordinis Consilium, et nostram approba-
tionem, statum mutaverit, et per concun-
ctionem affinitatis ad Principum virorum
penetrarit amicitiam, quo vicinorum Re-
gum, et Principum amicitia suffultus, con-
tra huius Provinciae hostes eo solidior fir-
miorque compareat, Ducalem titulum ad
instar illustris Domini Ducis in Prussia,

cum omni dignitate, insignibus, privile-
giis Ducalibus tribuimus, ita ut vasa-
lus noster, feudaliusque Princeps sit,
quemadmodum ex nunc Ill^{lenu} eius pro
vasallo nostro Principe suscipimus, ha-
bimus, atque habemus, ac quo Illustri-
tas eius certa sit, quam primum volun-
tatem Regni nostri Senatorum explo-
raverimus, aut illi cum Senatu nostro,
magni Ducatus Lithuaniae super ea
re convenerint, quodam Livonicae partem a
nobis, et successoribus nostris in feudum ha-
bere tenereque Debeat Illustritas sua cum
posteris suis ex linea masculina descenden-
tibus, has arces subsequentes districtas, at-
que praesidiatas cum omni iure suae

Illustrati concessimus in feudum, atque conce-
 dimus eo non obstante, licet ipsa infeudatio,
 tituliq[ue], insignium, et honorum sollemnis at-
 tributio nunc concedi nequeat, quae omnia
 ad nostrum ex Polonia reditum differenda
 esse duximus, tamen possessionem istorum
 omnium Illustrati suae assignavimus, assi-
 gnamus, contulimus, atque conferimus; pri-
 mum, totum illum tractum Curlandiae, et
 Signigalliae, incipiendo a salso mari, sur-
 sum sequentem fluvium Hilga, ascendendo
 ad antiquos limites per Radozivilum ince-
 ptos et dispositos inter Samogitiam, Lithua-
 niam, et Prussiam, ab una Livoniam, ab
 altera partibus versus districtum Polocen-
 sem, ad Danam fluvium, descendendo vero

Castellum...

Duna usque in mare salsum. Adeo ut quidquid
in istis terminis cis Dunam versus Lithuaniam
contineretur, ut ad ordinem Livoniae
spectabat, nunc et imperpetuum apud Illu-
stritatem suam, et eius heredes masculos per-
maneat. Curias videlicet, bona et nobilitatem,
quae ad arcem Daneburgensem ex hac par-
te fluvii Dunaes versus Lithuaniam spe-
ctarunt, arcem Selburgam cum toto distri-
ctu, curias item, nobilitatem, et omnes id,
quod videlicet ex hac parte ad arcem Apes-
rath spectavit; arcem Davvste Nonquith,
cum iis, quae ad arcem Kirtholm perti-
nebat, arcis Milhan, Thnkum, Nenburk,
Doblen, Candam, Alsnangen, Cronden,
Fraenburk Label, tum et illas arcis, quae

nobis oppignoratae

nobis oppignorate sunt, Goldingen, Hasenpott,
 Durben, Vindan, in summa octuaginta
 millium, arcem vero Grobin in quinquaginta
 millibus Illustri Principi, domino Alberto
 Marchioni Brandenburgensi in Prussia Duci
 itidem oppignoratam, et illas quidem sum-
 mas Illustritati eius remittimus. Arcem vero
 Grobin aere nostro apud illustrem Dominum
 in Prussia Ducem liberabimus, ac dabimus
 operam, ut ab ipsa oppignoratione primo quo-
 que tempore liberetur, et in possessionem
 Illustritatis suae tradatur, ad eundem mo-
 dum et arcem Sanghe a possessione, et usu,
 fructu Rmi et Illmi Principis Archiepi-
 scopi Prigensis liberabimus, et ut eius pos-
 sessio ad festum Paschae Illustritati eius

ad tempus vitae concedemus, pro nobis ve-
ro, et serenissimis successoribus nostris ra-
tione susceptae defensionis, et auditorum,
ac etiamnum adeundorum multorum
periculorum, et certaminum, quae no-
bis pro Livonia, prope iam iam despe-
ratis rebus, sumpsimus, totum tractum,
et omnem reliquam Provinciam ultra
Dunam, vigore praesentis contractus
cum Illustriate eius inibi, referamus.
Primum, et antea omnia arcem et civi-
tatem Rigensem cum omnibus, quae in
ea aliquibus obtinuit iure, Dominio, et
proprietas, meroque, et mixto imperio
apud Imperatores Romanos obtento, de
quo nobis Illustrietas eius condescendit,

illudque nobis resignavit, prout praesentibus
 resignat, cedit, et condescendit, et ab huma-
 gio, quo civitas illa Rigensis Illustritati
 suae tenebatur, absolvit, absolvereque, et re-
 nunciare coram Legato nostro in civitate
 Rigensi per nos obligans publice, tum et pa-
 tentibus literis suis, etiamsi civitas illa ei
 rei adversari velit, aut quoquo modo recla-
 met, et ab ipso humagio liberos facere, nec non o-
 mnia Diplomata ab Imperatoribus Romanis
 super ea re obtenta nobis tradere tenebitur.
 Eamque, sicut et reliqua omnia, quae sequun-
 tur, potestati, meritoque et mixto dominio na-
 stro permittere, sicut iam nunc ex harum li-
 terarum vigore permittit, ac permittit tan-
 quam Tikeam civitatem, cuius conservatione

et salute salutis et conservatio reliquae pro-
vinciae nititur, ex amissione vero extrema
illi provinciae excidium, vicinis autem do-
minis nostris praesens, certissimum, et indu-
bitatum periculum impendeat. In ea ta-
men civitate Rigensi et arce non pere-
grinum aliquem, alienigenam, et adventi-
tium ad gerendum Magistratum, et alia
officia praeficiemus, sed ex indigenis Germa-
nicae, Livonicaeque linguae et nationis. Et
alterum quidem officialem arcis, qui rei
militari, et praesidiis nostris, alterum ve-
ro, qui rebus urbanis Burggravin praesit,
ex senatorio illius civitatis ordine per il-
los deligendum, per nos autem confir-
mandum, ad exemplum civitatis Gedu-

nensis, constituemus, qui tamen nobis Regno
 Poloniae, Magni Ducatus Lithuaniae iu-
 reiurando obstricti sint. Sequentes igitur ci-
 vitates et arces, praesidatus, praefecturae, tra-
 ctus pro nobis ceperunt tam videlicet illae,
 quae adhuc in potestate ordinis permanserunt,
 ut sunt arces Kircholmia, Asserath, Duncbur-
 gh ad ripas Dunasiti, Resilen, Ludzen, Tri-
 caten, Ermis, Helmah, Cartzns, Heisenstein
 cum tota Fernya, arx et civitas nova Per-
 noxia, Salura, Regia, Burthnich, arx, et ci-
 vitas Hotmaria, Sendena, Volphart, Arries,
 Sequalih, Kngen, Furgreburch, Nithass, Lem-
 borch, Rodenpois, Nerinole, Demdet, et illae,
 quae iam in potestate hostis pervenerunt, et
 armis nostris recuperandae a nobis sunt, vide,

licet Ducatus Estoniae, et Episcopatus Der-
batensis, quantum in eo sua Illustritas in-
teresse habet, cum omnibus illarum no-
bilibus, vasallis, curiis, fundis, et universis
bonis ad eas spectantibus. De quibus o-
mnibus certis personis, quae adhuc ex
ordine Theutonico restant, nec non consilia-
riis et aliis honestis viris de Republica Li-
voniensi bene meritis, pro iudicio, et ar-
bitrio nostro servato delectu, et adhibita
in personis proportione geometrica, concede-
mus. Providebimusque munitioribus,
tamen interim omnibus in nostra, et suc-
cessorum nostrorum potestate reservatis,
de persona tamen Illustris Domini Ma-
gistri secus statuimus, tanquam de ea,

quae in nos singulari fide et observantia semper
 propendit, prae ceterisque Regni nostri
 se observantissimum praebuit. Ideo parem
 gratiam et benevolentiam nostram illi re-
 ferre volentes, dignum eum existimavimus,
 cui locum tenentiae titulum, ac praerogati-
 vam in arce, et civitate Rigensi concedere-
 mus, prout praesentibus concedimus, ut in
 ea resideat, ius et iustitiam cum aliis officia-
 libus nostris administret, quam ad rem cer-
 tum stipendium annuum Illustritati eius
 suo tempore concedemus, assignabimusque.
 Praeterea inter cetera et hoc inter nos, et
 Illustritatem suam intervenit, ut permuta-
 tione Episcopus Curoniensis pro Honebuga,
 Arce Peal, et Mathel, Illustris Alsaciae

Dux Magnus contentetur. Quam ad rem no-
stram illi recepimus operam, ut cum ali-
qua Curonia Episcopatu quoque Curonico
Illustritas eius potestatur, neque etiam limi-
tum in dispensationem cum vicinis Illustritas
eius, controversiam, aut difficultatem ha-
beat, pro Regia nostra auctoritate curabi-
mus, ut primo quoque tempore fines ad proae-
scriptam partem Pihwolen, et postero-
rum Silnen regantur, et certi constituantur
in tota illa vicinia limites. Interea
vero neutra pars alteri damnum inferat
aut litem, et difficultatem moveat. Cum-
que tractus Dunae sursum, atque deorsum
limites intra nos, et Illustritatem eius con-
stituat, ius et aequitatis ratio postulat,

ut medietate fluvii in piscando, et aliis commodi-
 tatibus eius Illustritas perpetuo gaudeat, quae-
 que insulae, sive medii amnes alteri parti vicini-
 ores sunt, apud eandem partem manebant,
 et cum hoc sexennali bello tam suae Illustri-
 tatis, quam etiam Nobilitatis Curonicorum,
 praecipue vero eorum Districtuum, qui penes
 nos manebant, vires exhaustae sint, relaxa-
 tam Illustritatem suam, et Nobilitatem ab
 oneribus huius belli, aut ut saltem hoc praes-
 tent, aut mittant quod commode pro modulo
 suo possint, volumus, alio autem tempore
 eadem sit ratio, quae Illustritatis Domini
 Ducis Prussiae, neve etiam a Gedunen, et
 Rigen ob aes alienum contractum, sua Illu-
 stritas molestetur, Regia nostra intercessione

studebimus, ut aut in gratiam nostram sua
Illustritas ista pecunia liberetur, aut non
prius quam commode solvi possit, repetatur.
Quemadmodum et Venden, Solmarien,
Pernonien ex mera nostra gratia
et beneficentia regia in solvendis eorum
debitis aliquid opis per subministracionem
rei frumentariae, et alterius generis com-
meatus adferemus. Monetae etiam eadem
facultatem Illustris Domino Magistro con-
cedimus, ad pondus et valorem Lithuaniae,
et ut eius promiscuus, et indifferens usus
sit tam in Lithuania, quam Livonia. Vo-
lumus attamen, ut ex una parte nostra
effigies, vel insignia Regni, et magni Du-
catus Lithuaniae, in altera Illustritatis

eius exprimantur. Si quid porro Illustritati
 suas vendendum, impignorandum, permu-
 tandumve fuerit, super hoc Illustritati eius
 libertatem, facultatemque concedimus, ita
 tamen ut ad nos, et Serenissimos successores
 nostros de eo primo loco referatur, nobis-
 que optio detur, si talem oppignoratis-
 nem ipsi acceptare voluerimus, sin minus,
 tum id Illustritati eius liceat, cui volet.
 Dabimus etiam operam, quando Ducatus
 Estoniae cum civitate Revaliensi, vel tran-
 sactione aliqua iusta, et nomini nostro
 honorifica, vel per belli rationes recuperan-
 tur, ut Illustritati suae aequa portio vel
 in bonis, vel in pecunia concedatur, sum-
 ptibus, si hoc nomine contra Serenissimum

Suetiae Regem sumendum erit, ante
omnia nobis refusis. Tormenta item belli-
ca, quae nobis ad praesens in cessione
arcium, et civitatum relinquuntur, bel-
lo confecto, pro ratione qualitatis quanti-
tatisve a nobis restituantur. Iudaeis
vero nulla per totam Livoniam com-
merciorum, vectigalium, thelonearum ullo un-
quam tempore concedemus, curabimus
etiam, ut interea temporis, dum a no-
stro Ducatu nostro Lithuaniae absum-
mus, et negotium subiectionis in Polo-
nia ex parte Regni tractamus, Livonia
necessariis copiis militaribus tam ad praes-
entia castrorum, et civitatum, quae id
a nobis postulaverint, quibusve id neces-

se fuerit, quam ad arcendam subitaneam
incursionem hostilem in futurum eventum
instruatur, et confirmetur. Haec omnia et
singula nos praedicto Principi, aliorumque
ordinum et civitatum nunciis sacro-
sancte et religiose servaturos nos iureiuran-
do spondemus, ipse autem Princeps pro
se et pro suis subditis, ceterorumque ordi-
num, utpote universae voluntatis, et civita-
tum nunciis, vicissim fidem suam, sacro-
sancte praestito solemnii iureiurando ob-
strinxerunt, sicut et praesentibus obstin-
quent, quod ab hoc tempore, et in poste-
rum in ea fide, voluntate, et obsequen-
tia, quam nobis semel detulerunt, con-
stanter permansuri, et firmiter perseveraturi

turi sint, tanquam fidelem vasallum,
et subditos decet imperio et potestati no-
strae subiectos. Nos vero pari ratione
Principem ipsum benevolentia, et favo-
ribus, subditos vero illius, ut nostros, clemen-
tia et benignitate nostra regia prosequitu-
ros, ornatuuros, et auctuuros, nos recipimus,
et praesentibus, intersentu iurisiurandi
nostri recipimus, harum testimonio lite-
rarum, quibus in fidem praemissorum
sigillum nostrum praesentibus est appen-
sum. Datum Vilnae XXVIII. Mensis Novem-
bris Anno Domini 1561. Regni vero no-
stri XXII.

Sigismundus Augustus Rex
et magnus Dux

Descriptam et recognitam ex libro ^{ms.} cui titulus = Polonia, scribit

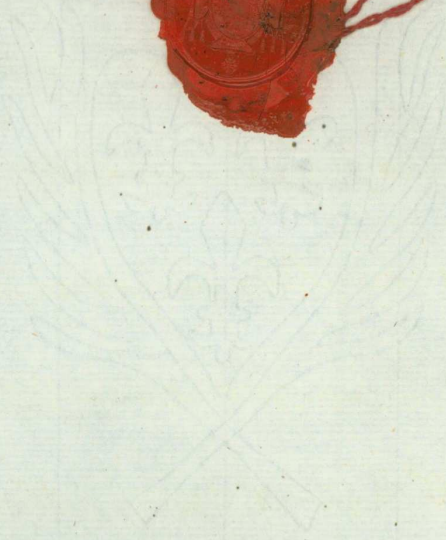
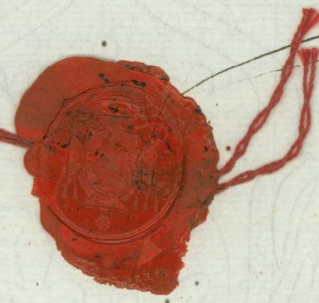
turae variae, tom. 12. pag. 342., qui adservatur in Tabulariis Secretioribus Vaticanis. In quorum fidem hic me subscripsi, et solito signo signavi.

Dabam e Tabulariis praefatis VI. Nonas Maias MDCCCXXXVII.
Pontificatus Nri in Christo Patris, et Dni Nostri, Dni
Gregorii. Div. prov. Papae XVI. Anno VII.

M. Marini

Tabulariorum S. R. E. Praefectus

Mrs. Dni Gregorii di. p.

Tabu

... bel ... de ... cessi ... et ... mi

